

Medezeggenschap via cliëntenraden in de ggz kan beter

Geplaatst op 11 februari 2025

Update 26 februari 2025: [Reactie LOC](#)

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) hield een steekproef bij elf kleine en middelgrote GGZ organisaties. Uit het resultaat – gepubliceerd op 6 februari 2025 – blijkt dat het kleine en middelgrote zorgaanbieders in de ggz onvoldoende lukt om medezeggenschap vorm te geven via cliëntenraden. Terwijl goede medezeggenschap belangrijk is voor de kwaliteit van de zorg.

Uit het onderzoek van de IGJ blijkt dat zorgorganisaties wel hun best doen en hun cliëntenraad ondersteunen. Maar door gebrek aan leden of wisselingen in de bezetting zijn sommige cliëntenraden niet stabiel. Soms is er een cliëntenpanel, om de wensen van méér cliënten te horen dan alleen van de formele cliëntenraad. Ook is het belangrijk dat cliëntenraden zich concentreren op onderwerpen die echt belangrijk zijn voor cliënten en familie, en minder op organisatorische zaken.

Cliëntenraden mogen meer ongevraagd advies geven. Soms voelen cliëntenraden deze ruimte niet, terwijl de bestuurders aangeven dat zij dit wel verwachten. En een cliëntenraad weet niet altijd wat er precies speelt in de organisatie, waardoor het lastig is om ongevraagd advies te geven.

Gelukkig gaan er ook zaken goed. De meeste cliëntenraden uit de steekproef worden op tijd betrokken bij onderwerpen waar zij medezeggenschap hebben. Bijvoorbeeld de kwaliteit en de veiligheid van de zorg, maar ook zaken als huisvesting, fusies en analyse van incidenten. Al valt het de inspectie op dat niet alle ggz-aanbieders onderscheid maken tussen onderwerpen voorleggen 'ter instemming' of 'ter advisering'.

Wel of geen cliëntenraad?

Volgens de Wmcz 2018 moeten zorgaanbieders die 24-uurszorg of verblijf bieden een cliëntenraad hebben als er tien of meer zorgverleners werken. Zorgaanbieders die alleen ambulante zorg bieden moeten een cliëntenraad hebben als er 25 of meer zorgverleners werken.

Reactie LOC

LOC heeft IGJ een brief gestuurd als reactie op deze publicatie. LOC vindt het goed dat IGJ onderzoek doet naar de medezeggenschap van cliënten. Vooral omdat IGJ sinds de Wmcz 2018 ook de wettelijke taak heeft toe te zien op de medezeggenschap.

In de brief heeft LOC aan IGJ laten weten dat er in het rapport diverse zaken onduidelijk of onjuist zijn. Namelijk:

- IGJ doet de aanbeveling om de handreiking van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) 'Inspraak in de Wmcz 2018' te raadplegen, om het onderscheid tussen "advies" of "instemming" helder te krijgen. Alleen gaat deze handreiking daar niet over. De handreiking gaat over het recht op inspraak van cliënten en hun vertegenwoordigers. Een ander recht dat in de Wmcz 2018 is opgenomen.

LOC heeft een handige bewaarkaart over advies- en instemmingsrecht mét voorbeelden, te downloaden via deze [link](#) op onze website.

- In de publicatie staat dat *"Een andere cliëntenraad heeft het bindende voordrachtsrecht ingewisseld voor een adviesrecht voor alle vacatures van de RvT, inclusief die van de voorzitter."* In de Wmcz 2018 heeft de wetgever na zorgvuldige afweging bepaald dat de cliëntenraad een bindend voordrachtsrecht heeft voor ten minste één lid van de raad van toezicht. Wij merken dat zorgorganisaties niet altijd zorgvuldig omgaan met dit voordrachtsrecht. Graag gaan we het gesprek aan met IGJ wat we daar gezamenlijk aan kunnen doen.
- In de publicatie lopen adviesrecht en instemmingsrecht soms door elkaar. Zo is betaling bij no show volgens de publicatie een adviesrecht, terwijl het een instemmingsrecht is.
- In de publicatie doet IGJ de aanbeveling een interne commissie van vertrouwenslieden als geschillencommissie op te richten. Dit advies staat haaks op onze ervaringen dat een interne geschillencommissie vaak te weinig expertise opbouwt om in het geval van een geschil adequaat te kunnen handelen. Ook is het belangrijk dat de cliëntenraden en bestuurders systematisch kennis kunnen nemen van eerdere uitspraken. Daarom hebben we samen met onder andere de Nederlandse ggz de zorgbrede Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden opgericht.

Ten slotte heeft LOC om een gesprek met IGJ gevraagd om daarin deze punten en onze ervaringen met medezeggenschap in de geestelijke gezondheidszorg te delen.

Ondersteuning LOC

Kan de medezeggenschap in jouw organisatie beter, of heeft jouw cliëntenraad hulp of ondersteuning nodig? LOC biedt trainingen, geeft advies en ondersteuning. Meer weten? Neem contact op met de vraagbaak en ontdek wat wij voor jou kunnen betekenen: vraagbaak@loc.nl of 030 2843200.

Nieuw in de cliëntenraad?

Ben jij een startende cliëntenraadslid? Dan is bijvoorbeeld de cursus 'Welkom in de cliëntenraad' iets voor jou. Deze cursus wordt online gegeven aan nieuwe cliëntenraadleden in alle sectoren. De volgende cursus is op woensdag 26 maart 2025 van 15:00 uur – 16:30 uur: [Online cursus Welkom in de cliëntenraad – LOC Cliëntenraden](#)

Lees meer

[Beeld over cliëntmedezeggenschap \(Wmcz 2018\) bij 11 kleine en middelgrote aanbieders van geestelijke gezondheidszorg \(ggz\) | Publicatie | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#)

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Wet medezeggenschap \(Wmcz\)](#), [Dienstverlening \(mede\)zeggenschap voor Waardevolle zorg](#)